

Iryna Horbas
*PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Innovation and Investment Management
Taras Shevchenko National University of Kyiv*

Горбась І.М.
*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту інноваційної
та інвестиційної діяльності
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-639-3-13>

FORMATION OF CREATIVE THINKING AMONG STUDENTS IN THE D3 «MANAGEMENT» MAJOR

ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ D3 «МЕНЕДЖМЕНТ»

Сучасний світ, що характеризується динамічними змінами, глобалізацією, цифрвізацією та зростаючою конкуренцією, висуває нові вимоги до професійних якостей і вмій управлінського персоналу. Для здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Менеджмент» критично важливо розвивати не лише функціональні, але й когнітивні, метакогнітивні та афективні навички, що дають змогу генерувати нестандартні ідеї, розв'язувати слабо структуровані проблеми та створювати сприятливе середовище для творчості в робочих командах [5].

Актуальність дослідження полягає у обґрунтуванні нових, більш дієвих методів розвитку креативності у майбутніх менеджерів, зокрема, мистецтва як нестандартного інструмента, який здатен впливати на формування особи керівника (лідера) холістично, задіюючи емоційні, когнітивні та поведінкові аспекти.

Креативність, незважаючи на відсутність єдиного визначення, широко розуміється як здатність продукувати оригінальні ідеї, що мають певну цінність або розв'язують певну проблему. Справжня креативність інтегрує три ключові складові: новизну, корисність та реалізацію, тісно пов'язуючи її з процесом розв'язання проблем [1; 2].

Креативне лідерство розглядається як здатність керівника надихати та мотивувати команду на генерування та реалізацію інноваційних ідей, створюючи умови для розвитку творчого потенціалу кожного співробітника та сприяючи формуванню культури інновацій в організації. Креативний лідер – це особа, що володіє комплексним набором

характеристик, включаючи: креативне мислення (дивергентне мислення, генерація нових ідей, здатність бачити проблеми під іншим кутом); емоційний інтелект (розуміння та управління власними емоціями, вплив на емоції інших); стратегічне бачення (прогнозування змін, “бачення” майбутнього) [1; 3; 4].

Останні дослідження у сфері психології та соціології підтверджують, що мистецтво може виступати ключовим інструментом розвитку креативного мислення та управлінських компетенцій [1; 2].

Мистецтво, у своїй різноманітності форм (візуальне мистецтво, музика, театральні практики), має значний потенціал для впливу на когнітивні, емоційні та соціальні аспекти особистості, які є критично важливими для сучасного ефективного менеджера. Системне залучення мистецьких практики покращує критичне мислення, креативність, навички вирішення проблем, емоційний інтелект та міжособистісні комунікаційні компетенції.

Запровадження мистецьких інструментів у окремі компоненти освітнього процесу для майбутніх керівників і лідерів має бути мультимодальним, передбачаючи цілеспрямоване використання різноманітних видів мистецьких практик, інтегрованих у навчальні формати (воркшопи, кейси, тренінги тощо) [5].

Системне впровадження мистецьких практик на міждисциплінарній основі спрямоване на розвиток інтегрованого набору управлінських компетенцій, які можуть бути розподілені за такими основними групами [1; 3; 5]:

1. Когнітивні компетенції: покращення дивергентного та конвергентного мислення; навички системного аналізу та вирішення проблем; стратегічне бачення та гнучкість мислення;

2. Афективні / Емоційно-особистісні компетенції: підвищення рівня емоційного інтелекту та емпатії; толерантність до невизначеності та готовність до ризику; впевненість у собі та внутрішня мотивація;

3. Поведінкові / Соціально-комунікативні компетенції: навички активного слухання та ефективної комунікації; співпраця, конструктивне вирішення конфліктів та надихаючий вплив на команду.

Серед мистецьких практик, що доречні для вищої фахової управлінської освіти варто виділити (дивись рис. 1) [1; 2; 5].

Обов'язковим елементом використання мистецьких практик є рефлексія – постійне осмислення учасниками отриманого мистецького досвіду та його перенесення на реальні управлінські практики (завдання та виклики), що забезпечує не просто отримання емоційного досвіду, а його трансформацію у професійні компетенції.

Таким чином, можемо стверджувати, що застосування мистецьких практик розкриває їх унікальний потенціал як мультимодального інструменту для розвитку інтегрованого набору креативних управлінських (лідерських) якостей, компетентностей та умінь,

включаючи дивергентне мислення, толерантність до невизначеності, емоційний інтелект та комунікативні навички.

Рис. 1. Мистецькі практики для розвитку креативності у студентів

Джерело: розроблено автором

Література:

1. Креативне мислення : навч. посіб. / М. В. Ситницький, О. І. Жилінська, С. В. Руденко, І. М. Горбась, В. І. Вялкова ; за ред. М. В. Ситницького. Київ : Національний центр розвитку креативного підприємництва КНУ ім. Т. Шевченка, Видавництво Ліра-К, 2020. 100 с.
2. Загурська С.М Розвиток креативності як психолого-педагогічна проблема сучасної освіти. Народна освіта. Електронне фахове видання. 2020. Вип. 1 (40). URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=6028.
3. Пуччіо Дж. Дж., Менс М., Мердок М. К. Креативне лідерство: Навички, що стимулюють зміни. Sage Publications, 2011. С. 292.
4. Ситницький М.В., Горбась І.М. Управлінські інновації у сфері креативних індустрій. *Креативність, підприємництво, інновації: управлінські та освітні тренди майбутнього*: праці Міжнародної науково практичної конференції IMPULSE 2021. Харків : Видавництво «Точка», 2021. С.60–64. URL: https://forumsois.uipa.edu.ua/file/2021/10/IMPULS-2021_PROCEEDING.pdf
5. PISA-2021: рамковий документ щодо оцінювання креативного мислення (чорновий варіант, третя редакція) 2022, Перекл. з англ. Шумова, К ; наукове редагування Вакуленко, Т., Терещенко, В., Київ : Український центр оцінювання якості освіти, 131 с. URL: <http://surl.li/stdtz>.